

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ПРЕМЬЕР-МИНИСТРІНІҢ
ОРЫНБАСАРЫ



ЗАМЕСТИТЕЛЬ
ПРЕМЬЕР-МИНИСТРА
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

010000, Астана қаласы, Үкімет үйі

010000, город Астана, Дом Правительства

№ _____

Қазақстан Республикасы
Құрылтайының депутаттарына

2026 жылғы 8 қазандағы № ДС-65

Құрметті депутаттар!

Депутаттық сауалды қарап, мынаны хабарлаймын.

***Оңайлатылған декларация негізіндегі арнаулы салық режимі бойынша
бірыңғай 2-3 % мөлшерлемесін белгілеу мәселесі бойынша***

Салық саясаты өңірлердің әлеуметтік-экономикалық дамуындағы объективті айырмашылықтарды ескере отырып, кәсіпкерлікті дамыту үшін қолайлы жағдайлар мен бюджетке табыстардың тұрақты түсуін қамтамасыз ететін әділ, теңгерімді және болжамды салық жүйесін қалыптастыруға бағытталған.

Осыған байланысты жаңа Салық кодексінде қызмет түрі мен салық салынатын объектінің орналасқан жеріне байланысты оңайлатылған декларация негізіндегі арнаулы салық режимінің (бұдан әрі – АСР) мөлшерлемесін саралау механизмі қарастырылған. Салық кодексінің 726-бабына сәйкес базалық мөлшерлеме 4 % құрайды, бұл ретте жергілікті өкілетті органдарға оны ± 50 %-дан аспайтын мөлшерде (2 %-дан 6 %-ға дейін) өзгерту құқығы берілген.

Жергілікті өкілді органдардың 2026 жылға арналған шешімдерін талдау берілген тетіктің қазірдің өзінде іс жүзінде қолданылып жатқанын көрсетеді. Астана, Алматы, Ақтөбе, Павлодар, Петропавл және Орал қалаларын қоса алғанда, бірқатар қалада мөлшерлеме 3 % мөлшерінде белгіленген. Шымкент, Қарағанды, Атырау, Қызылорда, Тараз, Талдықорған, Түркістан, Өскемен, Семей және Қонаев қалаларын қоса алғанда, басқа бірқатар қалада мөлшерлеме 2 %-ға дейін төмендетілген.

Осылайша, қолданыстағы механизм базалық деңгейден төмен мөлшерлемелерді белгілеуге мүмкіндік береді. Сонымен қатар, бүкіл ел аумағы

бойынша 2-3 % бірыңғай мөлшерлемені енгізу мәселесі бизнесті жүргізу шарттарына, жергілікті бюджеттердің кірістеріне және қолданыстағы модельдің тиімділігіне тигізетін әсері тұрғысынан қосымша бағалауды талап етеді.

Өңірлердегі мөлшерлеме айырмашылығына шағын және орта бизнестің орналасуы мен қызметіне әсерін талдау жүргізу мәселесі бойынша

Ағымдағы кезеңде мөлшерлемелердегі айырмашылықтарға байланысты бизнеспен өңірлер арасындағы жаппай миграция қаупі жоқ екендігін атап өткен жөн. Сонымен қатар, өңірлік дифференциация тетігі өзіндік жаңалық емес: 2026 жылға дейін осыған ұқсас тәсіл бөлшек сауда салығының арнайы салық режимі шеңберінде қолданылды. Мәселен, 2024 жылы Алматыда базалық мөлшерлеме 4 %, Астанада 3 %, Қарағанды облысында 2 % сақталды, бірақ Алматыдан мөлшерлемесі төменірек өңірлерге бизнестің жаппай ауысуы тіркелген жоқ.

2026 жылғы 1 қаңтардан бастап Оңайлатылған декларация негізіндегі АСР шеңберінде аймақтық дифференциация принципі сақталған және қазіргі уақытқа дейін тоғыз ай қолданылып келеді.

Астанада 3 % және Қарағанды облысында 2 % мөлшерлеме кезінде бизнесті жаппай қайта тіркеу белгілері байқалмайды. Бұл нақты көрсеткіштермен де расталады: 2026 жылдың бірінші жартыжылдығындағы 910.00 нысанының мәліметтері бойынша Астанада салық төлеушілердің мәлімделген табысы 23,2 %-ға, Қарағанды облысында – 23,0 %-ға, Алматыда – 18,3 %-ға өсті. Осылайша, мөлшерлемесі жоғары аймақ минималды мөлшерлеме аймағымен салыстырмалы табыс динамикасын көрсетеді, бұл мөлшерлемелердегі айырмашылықтарды бизнесті көшірудің анықтайтын факторы ретіндегі тезисті растамайды.

Сонымен қатар, заңды мекенжайды ресми түрде ауыстыру өздігінен басқа өңірде іс жүзінде жүзеге асырылатын қызметке төмендетілген мөлшерлемеді қолдануға мүмкіндік бермейді: бірнеше өңірде объектілер болған жағдайда 910.00 нысанында тиісті мемлекеттік кірістер органдары мен объектілердің мекенжайлары көрсетіледі, ал мөлшерлемелер әртүрлі болған кезде кірістерді бөлек есепке алу жүргізіледі. Осылайша, мөлшерлеме тек заңды мекенжайға ғана емес, іс жүзінде қызметті жүзеге асыратын жерге байланысты болады.

Осылайша, бұған дейінгі бөлшек сауда салығы тәжірибесі де, жаңа режимнің қолданылуының алғашқы тоғыз айы да мөлшерлемелердің дифференциациялануы салдарынан бизнестің өңірлер арасындағы жаппай ауысуын көрсетпейді.

Салық мөлшерлемелерінің өңірлер бойынша айырмашылықтарының әсерін талдау мақсатында 2026 жылғы Салық кодексінің қолданылу нәтижелерін толық көлемде бағалау қажет. Өйткені 2026 жылдың екінші жартыжылдығы бойынша оңайлатылған декларация негізіндегі АСР бойынша салықтық есептілік 2027 жылдың 15 ақпанынан кешіктірілмей ұсынылады, сондықтан бірінші жартыжылдық қорытындылары бойынша талдау толық көріністі алуға

мүмкіндік бермейді. Сонымен қатар, тиісті динамика салықтық әкімшілендіру шеңберінде әрі қарай қадағаланатын болады.

Салық кодексіне шағын және орта бизнес үшін бірыңғай базалық шарттарды қамтамасыз ету мақсатында өзгерістер енгізу мәселесі бойынша

Қолданыстағы модель бірыңғай базалық мөлшерлемені, оны мәслихаттардың түзету мүмкіндігімен көздейді.

Республикалық деңгейде бірыңғай мөлшерлемені енгізу және мәслихаттардың өкілеттіктерін алып тастау аймақтық ерекшеліктерді ескеруді шектейді; сонымен қатар, мөлшерлемені 2-3 % деңгейінде белгілеу бюджеттік салдарларды есептеуді және кәсіпкерлердің әртүрлі санаттары үшін салық жүктемесінің өзгеруін бағалауды талап етеді.

Жаңа Салық кодексі 2026 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енгенін және практикалық іске асыру кезеңінен өтіп жатқанын ескере отырып, АСР қолдануына мониторинг жасауды жалғастыру және мөлшерлемелердің өңірлік дифференциациясының шағын және орта бизнес субъектілерінің қызметіне әсерін талдау мақсатқа сай болады. Оның қорытындысы бойынша тиісті өзгерістер енгізу мәселесі қарастырылуы мүмкін.

Осылайша, аталған кезеңде Қазақстан Республикасының бүкіл аумағы бойынша оңайлатылған декларация негізіндегі АСР 2-3 % мөлшерлемесіндегі бірыңғай мөлшерлемесін белгілеу және оны түзету жөніндегі мәслихаттардың өкілеттіктерін алып тастау туралы ұсыныс қолдау таппайды. Қолданыстағы тетікті жетілдіру туралы мәселе оны іс жүзінде қолданудың кешенді талдау нәтижелері бойынша қарастыру ұсынылады.

С. Жұманғарин

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ПРЕМЬЕР-МИНИСТРІНІҢ
ОРЫНБАСАРЫ



ЗАМЕСТИТЕЛЬ
ПРЕМЬЕР-МИНИСТРА
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

010000, Астана қаласы, Үкімет үйі

010000, город Астана, Дом Правительства

№ _____

Депутатам Курултая
Республики Казахстан

На № ДС-65 от 8 октября 2026 года

Уважаемые депутаты!

Рассмотрев депутатский запрос, сообщаю следующее.

По вопросу установления единой ставки 2-3 % по специальному налоговому режиму на основе упрощённой декларации

Налоговая политика направлена на формирование справедливой, сбалансированной и предсказуемой налоговой системы, обеспечивающей благоприятные условия для развития предпринимательства и устойчивое поступление доходов в бюджет, с учётом объективных различий в социально-экономическом развитии регионов.

В этой связи новым Налоговым кодексом предусмотрен механизм дифференциации ставки специального налогового режима (*далее – СНР*) на основе упрощённой декларации в зависимости от вида деятельности и места нахождения объекта налогообложения. Согласно статье 726 Налогового кодекса базовая ставка составляет 4 %, при этом местными представительными органами предоставлено право изменять её не более чем на ± 50 % (от 2 % до 6 %).

Анализ решений маслихатов на 2026 год подтверждает применение данного механизма на практике: в Астане, Алматы, Актобе, Павлодаре, Петропавловске и Уральске установлена ставка 3 %, в Шымкенте, Караганде, Атырау, Кызылорде, Таразе, Талдыкоргане, Туркестане, Усть-Каменогорске, Семей и Конаеве – 2 %.

Таким образом, действующий механизм уже позволяет устанавливать ставки ниже базового уровня. Вместе с тем вопрос введения единой ставки 2-3 % по всей территории страны требует дополнительной оценки с точки зрения влияния на условия ведения бизнеса, доходы местных бюджетов и эффективность действующей модели.

По вопросу проведения анализа влияния региональных различий в ставках на размещение и деятельность малого и среднего бизнеса

Следует отметить, что риска массовой миграции бизнеса между регионами из-за различий в ставках на текущем этапе нет. Более того, сам механизм региональной дифференциации не является новым: до 2026 года аналогичный подход применялся в рамках специального налогового режима розничного налога. Так, в 2024 году в Алматы сохранялась базовая ставка 4 %, в Астане применялась ставка 3 %, в Карагандинской области – 2 %, однако массового перетока бизнеса из Алматы в регионы с более низкой ставкой не фиксировалось.

С 1 января 2026 года принцип региональной дифференциации сохранен в рамках СНР на основе упрощенной декларации и к настоящему времени применяется девять месяцев.

При ставке 3 % в Астане и 2 % в Карагандинской области признаков массовой перерегистрации бизнеса не наблюдается. Это подтверждается и фактическими показателями: по данным формы 910.00 за первое полугодие 2026 года заявленный доход налогоплательщиков вырос в Астане на 23,2 %, в Карагандинской области – на 23,0 %, в Алматы – на 18,3 %. Таким образом, регион с более высокой ставкой демонстрирует сопоставимую динамику доходов с регионом минимальной ставки, что не подтверждает тезис о различиях в ставках как определяющем факторе переноса бизнеса.

Кроме того, формальная смена юридического адреса сама по себе не позволяет применять пониженную ставку к деятельности, фактически осуществляемой в другом регионе: при наличии объектов в нескольких регионах в форме 910.00 указываются соответствующие территориальные органы государственных доходов и адреса объектов, а при разных ставках ведется отдельный учет доходов. Тем самым ставка фактически привязана к месту осуществления деятельности, а не только к юридическому адресу.

Таким образом, как предыдущая практика розничного налога, так и первые девять месяцев действия нового режима не показывают массового межрегионального перетока бизнеса вследствие дифференциации ставок.

В целях анализа влияния различий в налоговых ставках по регионам необходимо оценить результаты применения Налогового кодекса за 2026 год в полном объеме. Поскольку налоговая отчетность по СНР на основе упрощенной декларации за второе полугодие 2026 года представляется не позднее 15 февраля 2027 года, анализ по итогам первого полугодия не позволит получить полную картину. Вместе с тем соответствующая динамика будет и далее отслеживаться в рамках налогового администрирования.

По вопросу внесения изменений в Налоговый кодекс в целях обеспечения единых базовых условий для малого и среднего бизнеса

Действующая модель предусматривает единую базовую ставку с возможностью её корректировки маслихатами.

Введение единой ставки на республиканском уровне и исключение полномочий маслихатов ограничит учёт региональной специфики; при этом

установление ставки 2-3 % потребует расчётов бюджетных последствий и оценки изменения налоговой нагрузки для различных категорий предпринимателей.

Учитывая, что новый Налоговый кодекс вступил в силу с 1 января 2026 года и проходит период практической реализации, целесообразно продолжить мониторинг применения СНР и провести анализ влияния региональной дифференциации ставок на деятельность субъектов малого и среднего бизнеса. По его итогам может быть рассмотрен вопрос о внесении соответствующих изменений.

Таким образом, на данном этапе предложение об установлении единой ставки СНР на основе упрощённой декларации в размере 2–3 % по всей территории Республики Казахстан и исключении полномочий маслихатов по ее корректировке не поддерживается. Вопрос о совершенствовании действующего механизма предлагается рассматривать по результатам комплексного анализа его практического применения.

С. Жумангарин